

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף יג of ביצה.
Some of the topics we will learn about today include:

A continuation of the discussion regarding separating תרומה on Yom Tov -

A general discussion of מירוח כרי, דיגון, and a clarification of at what point produce becomes חייב תרומות and מעשרות.

A discussion about מעשר תרומת מעשר and special Halachos related to a case where a לוי who claims his מעשר before תרומה was separated.

B

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

תרומת מעשר

After a crop is harvested, Terumah is separated from the produce and given to the Kohen. Afterwards, one tenth of the remaining produce is designated מעשר ראשון and given to a Levi. The Levi, in turn, separates one tenth of his מעשר ראשון, which is תרומת מעשר, and gives it to a Kohen.

The produce is considered טבל and is forbidden to be eaten, until both תרומות have been separated from the produce.

שהקדימו בשבלים/מירוח כרי

According to the Torah, a person is required to take תרומות and מעשרות from his grain only if he harvests it in a normal fashion.

This includes removing the chaff in the field, and making the grain into piles, called מירוח כרי, and bringing the produce through the front door of the house. If all these steps are performed, the produce is considered הוקבע למעשר, and thereafter one must separate תרומות and מעשרות off the crops.

The gemara will discuss the Halachah of one who brings it in while still in the stalks.

C

דיגון

The pasuk in the Torah states ויצהרך וראשית גו. From here we learn out that תרומה is separated from דגן, produce that has been processed fully.

הפרשת תרומה במחשבה/באומד

Terumah takes effect even if it is not physically separated from the rest of the produce. One may label a specific part of the produce, or designate a portion of the produce that will be specified later, through the concept of ברירה. According to Tosfos, this may even be done in one's mind, and not even expressed verbally.

The gemara further learns out from the pasuk ונחשב לכם, that Teruma is separated במחשבה, which means באומד, which means that Terumah is separated by estimation, and not by measuring or weighing the produce accurately.

A

Separating
תרומה
on Yom Tov

מירוח כרי
דיגון

At what point
produce becomes חייב
in מעשרות and תרומות

B

תרומת
מעשר

שהקדימו בשבלים
מירוח כרי

C

דיגון

הפרשת תרומה
במחשבה
כאומד

D מלאכת מחשבה אסרה תורה
The Torah only prohibited actions that were considered מעשה
אומונות, an action similar to what a craftsman would perform, and
if they are done with intent.

D
מלאכת מחשבה
אסרה תורה

1 So let's review....
This Daf discusses various Halachos of תרומות ומעשרות:
According to the Torah, a person is required to take תרומות ומעשרות from his grain only if he harvests it, and completes the process in a normal fashion - referred to as מירוח בכרי - which includes removing the chaff in the field, and piling the grain into piles, which is also called גמר מלאכתן. At this point the חיוב הפרשה takes effect.

The Gemara cites the following Braisa:
הכניס שבלין לעשות מהן עיסה אוכל מהן עראי ופטור
If one brought in stalks of wheat with intent to make flour, he may eat from the wheat before separating Terumah, as it has not been הוקבע למעשר.
המוללן במלילות
If his intention was to crack the stalks and eat the kernels;
לפי שהכנסתן בשבלין היא גמר מלאכתן - רבי מחייב
שאינן סופן לבה לידי גורן אחר והוא גרנן
Its processing has been completed at this point.
רבי יוסי ברבי יהודה פטור - רבי יוסי ברבי יהודה פטור
he is פטור,
דאין דגון אלא קבוץ בכרי
The process is only completed by making a pile.

1 חיוב תרומות ומעשרות

כרייתא:
הכניס שבלין...

לעשות מהן עיסה אוכל מהן עראי ופטור It has not been הוקבע למעשר	רבי מחייב אפי' לפקסותן בטלחין פיא אורי מאבתן לאין סופן לבא אורי און אורי וצפו און	רבי יוסי ברבי יהודה פטור לאין דאין אלא קבוץ בכרי
--	--	--

2 The Gemara cites two versions of אביי qualifying the above:
One;
אמר אביי מחלוקת בשבלין
אבל בקטניות דברי הכל אסורייתא טבלא
only says פטור regarding bundles of grain - as Rashi explains;
דרובן לדישה ואין גרנן אלא במרוח
because most people make piles, and do not use them from the stalks -
But beans are טבל, and חייב בתרומה, because
יש בני אדם הרבה...
Many people use them from the stalks.

2 2 versions of אביי qualifying the above

1 אורי אביי

אבל בקטניות אסורייתא טבלא Many people use them from the stalks	רבי מחייב רבי יוסי ברבי יהודה פטור דרובן לדישה ואין גרנן אלא במרוח
---	--

3 The second version;
אמר אביי מחלוקת בשבלין
אבל בקטניות דברי הכל אסורייתא לא טבלא
only says חייב regarding bundles of grain - as Rashi explains;
לפי שהרבה כונסין אותן למלילות
because many use them from the stalks -
But beans are not טבל, and פטור מתרומה, because
סתם הכנסתם למרוח - generally, they're made into piles

3

2 אורי אביי

אבל בקטניות אסורייתא לא טבלא סתם הכנסתם למרוח	רבי מחייב רבי יוסי ברבי יהודה פטור לפי שהרבה כונסין אותן למלילות
---	--

4 The Gemara teaches further: Although, הכניס שבלין...פטור
 אמר רבי אבהו אמר רבי שמעון בן לקיש
 מעשר ראשון שהקדימו בשבלין
 שמו טובלו לתרומת מעשר
 If the לוי came and claimed his מעשר before the תרומה was
 separated, the designation of מעשר makes it חייב in חייב.

4 Although,
 ...הכניס שבלין - פטור
 אמר רבי אבהו אמר רבי שמעון בן לקיש
 מעשר ראשון שהקדימו בשבלין
 שמו טובלו לתרומת מעשר
 If the לוי claimed או before
 the תרומה was separated,
 the designation of מעשר
 makes it חייב in חייב.

5 However, the לוי may not give it to the Kohen as is, in the שבלין,
 rather as the Braisa teaches;
 בן לוי שנתנו לו שבלין במעשרותיו
 עושה אותן גורן
 ענבים עושה אותן יין
 זיתים עושה אותן שמן
 ומפריש עליהם תרומת מעשר ונותנן לכהן
 The Levi must complete the processing by first making a pile of
 clean grain, or press the wine or oil, and then separate and give
 the תרומת מעשר.
 שכשם שתרומה גדולה אינה ניטלת אלא מן הגורן ומן היקב
 כך תרומת מעשר אינה ניטלת אלא מן הגורן ומן היקב
 The Levi must give the Kohen a finished product as the original
 owner would have done. The Levi cannot claim
 כי היכי דיהבו לי הכי יהיבנא לך
 I am giving it to you as it was given to me, because it is a קנס
 assessed on the לוי taking the מעשר before the תרומה.

5 בן לוי שנתנו לו...
 שבלין במעשרותיו עושה אותן גורן
 ענבים עושה אותן יין
 זיתים עושה אותן שמן
 ...ומפריש עליהם תרומת מעשר
 ונותנן לכהן
 שכשם שתרומה גדולה אינה ניטלת אלא מן הגורן ומן היקב
 כך תרומת מעשר אינה ניטלת אלא מן הגורן ומן היקב
 The Levi must give the Kohen a finished product as the original
 owner would have done. The Levi cannot claim
 כי היכי דיהבו לי הכי יהיבנא לך
 I am giving it to you as it was given to me, because it is a קנס
 assessed on the לוי taking the מעשר before the תרומה.

6 However:
 אמר רבי שמעון בן לקיש
 מעשר ראשון שהקדימו בשבלין
 פטור מתרומה גדולה
 The Levi does not have to separate the תרומה גדולה that would
 have been given from this portion, because the Pasuk states:
 והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר
 מעשר מן המעשר אמרתי לך
 ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר
 The Levi is only obligated to give one Trumah from his portion
 - that of תרומת מעשר, but not תרומה גדולה.
 However, בכרי - If the Levi took מעשר before תרומה from
 the pile, he does have to separate and give תרומה גדולה. The
 difference is attributed to the fact
 - האי אדגן והאי לא אדגן
 - in the pile, the grain was already ומעשרות ומעשרות, but
 בכרי - in the stalks, it was not yet ומעשרות ומעשרות.
 =====

6 מעשר ראשון שהקדימו בשבלין פטור מתרומה גדולה
 והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר
 מעשר מן המעשר אמרתי לך
 ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר
 The Levi does not have to separate the תרומה גדולה that would
 have been given from this portion, because the Pasuk states:
 והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר
 מעשר מן המעשר אמרתי לך
 ולא תרומה גדולה ותרומת מעשר מן המעשר
 However, בכרי - If the Levi took מעשר before תרומה from
 the pile, he does have to separate and give תרומה גדולה. The
 difference is attributed to the fact
 - האי אדגן והאי לא אדגן
 - in the pile, the grain was already ומעשרות ומעשרות, but
 בכרי - in the stalks, it was not yet ומעשרות ומעשרות.

7 The Gemara also teaches that we know the Halachah to be that תרומה גדולה can be separated באומד - by estimation. מעשר ראשון cannot be separated באומד - it must be precisely 10%. תרומות מעשר - although it must be 10% of the מעשר - can be separated באומד, by estimation, like תרומה גדולה - because the Posuk says;
ונחשב לכם תרומתכם
בשתי תרומות הכתוב מדבר
אחת תרומה גדולה ואחת תרומות מעשר
כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה
כך תרומות מעשר ניטלת באומד ובמחשבה
=====

7 The Gemara teaches...

מעשר ראשון	תרומה גדולה
PRECISELY 10%	באומד
תרומת מעשר	
באומד	
ונחשב לכם תרומתכם	

בלתי תרומות הכתוב מדבר
אחת תרומה גדולה ואחת תרומות מעשר
כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה
כך תרומות מעשר ניטלת באומד ובמחשבה

8 The Gemara continues:
תנן התם המקלף שעורין מקלף אחת אחת ואוכל
One may peel wheat kernels one by one and eat them without taking תרומות and מעשרות, as this is considered an עראי.
ואם קלף ונתן לתוך ידו חייב
However if one peeled several kernels and collected them in his hand, this is מצרף the kernels, which is קובע them for מעשר, and he must separate תרומות ומעשרות. However, ולא לשבת
This is not considered בורר on Shabbos,

8 מן ביתא...

ואם קלף	המקלף שעורין
ונתן לתוך ידו	מקלף אחת אחת
חייב	ואוכל

This is מצרף the kernels, which is קובע them for מעשר
This is considered אכילת עראי

ולא לשבת
This is not בורר

9 Similarly,
המולל מלילות של חטים מנפח על יד על יד ואוכל
One may crack wheat kernels one by one, and fan them in his hand, and eat them, as this is עראי,
ואם נפח ונתן לתוך חיקו חייב
However, if he fanned the chaff, and put the kernels in his lap, that is למעשר.
אמר רבי אלעזר וכן לשבת
Rebbe Elazar adds that the same criteria determine liability for בורר on Shabbos.
As Rashi explains: if one cracks them one by one that is considered אכילה דרך, and is not considered בורר on Shabbos - whereas if he fans a bunch of kernels together, that is not considered אכילה דרך - and he would be חייב for בורר on Shabbos -

9

ואם נפח	המולל מלילות של חטים
ונתן לתוך חיקו	מנפח על יד על יד
חייב	ואוכל

That is קובץ למעשר
This is considered אכילת עראי

ואם נפח ונתן לתוך חיקו חייב
The same criteria determine liability for בורר

The Gemara explains, that in the previous case of קלף ונתן לתוך יד one who peels the kernels in a bunch is חייב in מעשרות, but it is permissible on Shabbos, because מלאכת מחשבת אסרה תורה. As Rashi explains, the Torah only prohibited actions that were considered מעשה אומנות, an action similar to what a craftsman would perform, and peeling kernels by hand is not considered מעשה אומנות, and is therefore permissible on Shabbos. But נפח ונתן לתוך חיקו is considered מחשבת, and is therefore permissible on Shabbos. But נפח ונתן לתוך חיקו is considered מחשבת
=====

10 Finally, the Gemara details the proper procedure for rubbing kernels in a permissible way on Yom Tov.
 כיצד מולל
 What is the necessary שינוי for removing the chaff by rubbing on Yom Tov?

אביי משמיה דרב יוסף אמר חדא אחדא
 One rolls the kernel only between the thumb and forefinger
 ורב אויא משמיה דרב יוסף אמר חדא אתרתי
 Rav Avya maintains that one may roll the kernel even between the thumb and 2 other fingers.

10 *Rubbing kernels
 in a permissible way on Yom Tov*

כיצד מולל?

What is the necessary לני

רב אויא
 משמיה דרב יוסף
חדא אתרתי
*Even between the thumb
 and 2 other fingers*

אביי
 משמיה דרב יוסף
חדא אחדא
*Between the thumb
 and forefinger*

11 רבא אמר כיון דמשני אפילו חדא אכולהו
 He may even roll his thumb against all the other fingers. As long as it's with one hand only, that is enough deviation from the norm.

11 *רבא אמר*
**כיון דמשני
 אפילו חדא אכולהו**
*Thumb against all other fingers
 As long as it's with
 one hand only*

12 כיצד מנפח
 What is the necessary שינוי for removing the chaff by fanning on Yom Tov?
 א"ר אלעזר מנפח בידו אחת ובכל כחו
 One hand rather than two, even with all his strength is sufficient שינוי to be permissible on Yom Tov.

12 *כיצד מנפח?*
*What is the necessary לני
 for removing chaff by fanning*

א"ר אלעזר
**מנפח בידו אחת
 ובכל כחו**
*One hand rather than two,
 even with all his
 strength*

